

7 listopada 2007

Współpraca w klastrach będzie się opłacać

Firmy mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych zarówno na samo tworzenie klastrów, jak i ich późniejszy rozwój. Nastawienie na innowacyjność oraz wsparcie powiązań przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu i jednostkami badawczo-rozwojowymi jest priorytetem obecnej polityki rozwojowej.

Firmy mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych zarówno na samo tworzenie klastrów, jak i ich późniejszy rozwój.

Nastawienie na innowacyjność oraz wsparcie powiązań przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu i jednostkami badawczo-rozwojowymi jest priorytetem obecnej polityki rozwojowej. Widoczne jest to zarówno na poziomie programów krajowych, jak i regionalnych. Praktyka rozwiniętych krajów i regionów wskazuje na przewagę tych grup producentów, którzy konkurując ze sobą, potrafią jednocześnie współpracować w wybranych dziedzinach. Dzięki wymianie wiedzy i doświadczeń oraz zaangażowaniu wspólnych środków na badania i promowanie regionalnych marek, odnoszą większe sukcesy.

Co równie ważne, zakładając klaster, firmy mogą liczyć na wsparcie finansowe z funduszy strukturalnych. Zostało ono przewidziane zarówno na poziomie programów regionalnych, jak i krajowych.

Co to jest klaster

We wszystkich programach znaleźć można środki na rozwój powiązań sieciowych i kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami. Jednak brak jest jednolitej definicji tego pojęcia na potrzeby tych programów. Definicja taka jest zawarta w § 13 ust. 2 rozporządzenia ministra gospodarki w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej niezwiązanej z programami operacyjnymi (DzU z 2006 nr 226, poz. 1651 z późn. zm.).

Zgodnie z tą definicją przez klaster należy rozumieć przestrzenną i sektorową koncentrację co najmniej dziesięciu podmiotów działających na rzecz rozwoju gospodarczego lub innowacyjności. Wykonując działalność gospodarczą na terenie jednego lub kilku sąsiednich województw, konkurują i współpracują ze sobą w tych samych lub pokrewnych branżach oraz są powiązane rozbudowaną siecią relacji o formalnym i nieformalnym charakterze, przy czym co najmniej połowę podmiotów funkcjonujących w ramach klastra stanowią

przedsiębiorcy. Na potrzeby programów operacyjnych definicja ta nie jest jednak wiążąca. Poszczególne programy mogą wprowadzać odmienne regulacje dotyczące tego, kto może tworzyć klastr i jaki ma być jego kształt.

Fundusze na start

Pierwszy etap związany z tworzeniem powiązań pomiędzy firmami, instytucjami otoczenia biznesu i jednostkami naukowo-badawczymi może zostać sfinansowany ze środków regionalnych programów operacyjnych. Ponieważ każde województwo samodzielnie projektowało swoje programy, zachodzą pomiędzy nimi różnice. W niektórych są działania, których sama nazwa wskazuje, że możliwe jest uzyskanie wsparcia na tworzenie klastrów (np. w woj. mazowieckim - działanie 1.6 „Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym”). W innych takiego wsparcia trzeba szukać poprzez działania odwołujące się do inwestycji w małych i średnich przedsiębiorstwach lub przewidujących wsparcie szkoleń i doradztwa.

Poszukując odpowiedniego działania, należy dokładnie przestudiować program operacyjny i jego uszczegółowienie. Zaprezentowane są w nim przykładowe projekty i krąg beneficjentów, czyli podmiotów, które mogą ubiegać się o wsparcie. Niezależnie jednak od różnic, w każdym programie można znaleźć wsparcie na rozwój lokalnych i regionalnych powiązań. Również transfer technologii i innowacyjności, wzmocnienie potencjału parków technologicznych, jednostek naukowych, stymulowanie i rozwój powiązań sieciowych i kooperacyjnych pomiędzy instytucjami badawczo-rozwojowymi i przedsiębiorcami będzie przedmiotem wsparcia.

Na co pieniądze

Aby uzyskać wsparcie dla projektu ze środków funduszy strukturalnych i z budżetu państwa, współpraca firm powinna przyczyniać się do transferu wiedzy i technologii pomiędzy członkami klastra oraz do wzmocnienia konkurencyjności i innowacyjności działających w ramach porozumienia podmiotów.

Analizując treść programów regionalnych, można znaleźć projekty związane z inicjowaniem powiązań kooperacyjnych (wyznaczanie klastrów, tworzenie struktury organizacyjnej oraz zarządzanie nią, działania marketingowe mające na celu pozyskanie nowych uczestników, wspieranie najlepszych praktyk, tworzenie kooperacji pomiędzy członkami w celu transferu technologii). Wsparcie mogą uzyskać ponadto projekty inwestycyjne służące zapewnieniu niezbędnego zaplecza technicznego dla powiązania kooperacyjnego, w tym adaptacje pomieszczeń, zakup wyposażenia, zakup sprzętu dla działalności badawczo-rozwojowej, wspieranie działalności promotorów kooperacji, doradztwo z zakresu opracowywania planów rozwoju.

Katalog wydatków kwalifikowanych, które mogą podlegać refundacji, w każdym z

programów regionalnych jest nieco inny. Jednak w każdym przypadku muszą one być zgodne z krajowymi wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie 2007 - 2013. Co istotne w wypadku działań inwestycyjnych małych i średnich przedsiębiorstw można liczyć na zwrot nawet 50 - 70 proc. poniesionych wydatków.

Firmy, które działają na terenie Polski wschodniej, mogą liczyć na dodatkowe wsparcie. Oprócz możliwości, jakie dają im programy regionalne przyjęte w każdym województwie, mogą również korzystać z programu „Rozwój Polski wschodniej”. Objętych jest nim pięć województw: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie i podkarpackie. W tym programie na rozwój nowoczesnej gospodarki zapisano 930 mln euro. Część tych środków przeznaczono na tworzenie i rozwój przedsięwzięć kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu i jednostkami naukowo-badawczymi. Poszukując środków na rozwój klastrów, należy sięgnąć do działania 1.4 „Promocja i współpraca”. Zgodnie z jego założeniami ze środków unijnych mogą być współfinansowane projekty dotyczące budowania sieci współpracy, w tym identyfikacja i rozwój klastrów. Projekty powinny przy tym dotyczyć innowacyjnej działalności gospodarczej. Ponadto minimalna wartość takiego projektu musi wynosić 2 mln złotych. Za wdrażanie i realizację działania będzie odpowiedzialna Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Współpraca ponad regionami

Istniejące klastry i sieci współpracy, które chcą dynamicznie się rozwijać, obejmując swoim zasięgiem i działaniem kolejne firmy i instytucje, mogą szukać wsparcia w programie operacyjnym „Innowacyjna gospodarka”. W jego priorytecie piątym zaplanowano do realizacji działanie 5.1 „Wspieranie rozwoju klastrów o znaczeniu ponadregionalnym”. Wsparcie to zostanie przeznaczone na rozwój powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym. Finansować będzie można wspólne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym i doradczym, przyczyniające się do łatwiejszego transferu wiedzy oraz innowacji pomiędzy kooperującymi podmiotami. Podobnie jak w programach regionalnych podstawowym celem działania jest wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw. Następuje to poprzez wsparcie rozwoju powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami oraz pomiędzy firmami a instytucjami otoczenia biznesu i jednostkami naukowo-badawczymi. Na realizację działania przewidziano 104 mln euro.

Zakres dopuszczalnych wydatków w ramach projektów definiują wytyczne ministra rozwoju regionalnego w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO IG. Wśród wydatków, które przyczynią się do rozwoju klastra i mogą zostać zrefundowane, znajdują się m.in. koszty:

- przeniesienia własności nieruchomości (do 10 proc. wydatków kwalifikowanych),
- nowych środków trwałych związanych z realizacją projektu,

- robót i materiałów budowlanych,
- zakupu wartości niematerialnych lub prawnych,
- wynagrodzenia osób zatrudnionych bezpośrednio przy realizacji projektu,
- podróży służbowych osób uczestniczących w realizacji projektu,
- usług transportowych, telekomunikacyjnych, pocztowych i komunalnych,
- wynajmu i eksploatacji pomieszczeń w celach związanych z projektem,
- materiałów biurowych i eksploatacyjnych,
- napraw, remontów lub adaptacji pomieszczeń w zakresie niezbędnym dla realizacji projektu,
- tłumaczenia oraz druku materiałów i publikacji,
- obsługi księgowej i usług prawnych bezpośrednio związanych z realizacją przedsięwzięcia,
- zakupu lub budowy obiektów ogólnodostępnej infrastruktury badawczej, laboratorium lub miejsca do przeprowadzania testów,
- infrastruktury sieci szerokopasmowych.

Wsparcie szkoleniowe i doradcze

Dla niektórych wizja tworzenia klastrów i budowania powiązań sieciowych z firmami, z którymi na co dzień konkurują, może wydawać się czymś nienaturalnym. Jak prowadzić wspólne działania? Jakie niesie to za sobą konsekwencje, jakie szanse, a jakie zagrożenia? Jak wreszcie stworzyć klaster i od czego zacząć? To są pytania, na które trzeba znać odpowiedzi, zanim przystąpi się do współpracy z innymi firmami. I tutaj ponownie z pomocą przychodzą programy współfinansowane z funduszy strukturalnych. Odpowiedzi na te pytania można uzyskać, korzystając ze szkoleń i usług doradczych dla przedsiębiorców i ich pracowników oferowanych w ramach programu operacyjnego „Kapitał ludzki”. Takie szkolenia mogą wesprzeć przedsiębiorców poszukujących wiedzy, doświadczeń oraz porad w tworzeniu powiązań sieciowych z innymi przedsiębiorcami oraz instytucjami otoczenia biznesu i jednostkami naukowo-badawczymi.

W szczególności wsparcia należy szukać w działaniu 2.1 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”. Działanie będzie realizowane poprzez trzy poddziałania: 2.1.1 „Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach”, 2.1.2 „Partnerstwo dla zwiększania adaptacyjności” oraz 2.1.3 „Wsparcie systemowe na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw”. Całkowity budżet działania został ustalony na poziomie 504 mln euro. Za jego realizację będzie odpowiedzialna Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Aby poznać założenia programu, należy przestudiować szczegółowy opis działań i priorytetów. Zakres dopuszczalnych wydatków ponoszonych w ramach projektu odnaleźć można w wytycznych dotyczących zakresu kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.

Gdzie szukać informacji na temat pomocy

Zachodniopomorskie - www.um-zachodniopomorskie.pl

Pomorskie - www.dpr.woj-pomorskie.pl

Warmińsko-mazurskie - www.wm.24.pl

Lubuskie - www.lrpo.lubuskie.pl

Wielkopolskie - www.wielkopolska.mw.gov.pl

Kujawsko-pomorskie - www.kujawsko-pomorskie.pl

Łódzkie - www.lodzkie.pl

Mazowieckie - www.mazovia.pl

Podlaskie - www.wrotapodlasia.pl

Lubelskie - www.rpo.lubelskie.pl

Dolnośląskie - www.rpo.umwd.pl

Opolskie - www.umwo.opole.pl

Śląskie - www.rpo.silesia-region.pl

Małopolskie - www.malopolskie.pl

Świętokrzyskie - www.rozwoj-swietokrzyskie.pl

Podkarpackie - www.wrota.podkarpackie.pl

Program operacyjny „Innowacyjna gospodarka” - www.fundusze-strukturalne.gov.pl

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego - www.mrr.gov.pl

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości - www.parp.gov.pl

Źródło: Dobra Firma